

De Staat van Duitsland 2019

30 Jaar na de Muur

Met een feestelijke middag vol lezingen en discussies tussen historici, schrijvers en ooggetuigen heeft het Duitsland Instituut Amsterdam zondag de aftrap gegeven voor de herdenking van de val van de Berlijnse Muur. Op 9 november was het precies 30 jaar geleden dat de vreedzame revolutie in de DDR zorgde dat de grensovergangen tussen DDR en Bondsrepubliek opengingen en de Muur zijn functie verloor.

DIA-historicus Hanco Jürgens legde ter inleiding uit wat er aan die historische 9e

november voorafging - en wat er volgde. In verschillende discussiepanels kwamen thema's aan bod als Innere Einheit, rechtspopulisme en de in Duitsland terugkerende discussie over de betekenis van 'breukjaar 1989'. Daarvoor waren historici Kerstin Brückweh, Bernd Florath en Christina Morina en schrijver Lukas Rietzschel uit Duitsland aangereisd.

Schrijver Geert Mak en DIA-directeur Ton Nijhuis bespraken welke gevolgen de vreedzame revolutie had voor Europa, en hoe anders de wereld er voor stond toen Mak in 1999 door Europa reisde. Zijn bestseller 'In Europa' uit 2004 is een weerslag van die reis. Deze november verschijnt zijn boek 'Grote verwachtingen. In Europa 1999 - 2019', waarin hij de draad oppikt en beschrijft wat er de laatste twintig jaar in Europa is veranderd.

In een Zeitzeugencafé vertelde journalist Peter Tetteroo hoe hij op 9 november 1989 verzeild raakte bij de persconferentie van Günter Schabowski, die de val van de Muur inluidde.

De foto's van de bijeenkomst zijn gemaakt door Kim Krijnen.

[Open het programma als pdf](#)

Tijdens de bijeenkomst is een podcast opgenomen, met onder andere bijdragen van Christina Morina, Krijn Thijs & Geert Mak:

Je kunt deze ook beluisteren via [Spotify](#).

Over de sprekers:

Geert Mak is één van de bekendste Nederlandse auteurs. In november verschijnt zijn boek '[Grote verwachtingen. In Europa - 1999-2019](#)', de opvolger van 'In Europa' uit 2004. In dit eerste verslag van zijn reizen door Europa vertelde hij het Europese geschiedenisverhaal van de 20e eeuw, voorzien van talloze lokale observaties en gesprekken met ooggetuigen. Het werd een bestseller en in 2007/2008 verfilmde de VPRO het boek tot de gelijknamige 35-delige tv-serie. Vanaf december wordt een nieuwe [tv-serie 'In Europa - de geschiedenis op heterdaad betrapt'](#) uitgezonden, waarin Geert Mak ooggetuigen spreekt over het Europa van na 1999.

Kerstin Brückweh doceert geschiedenis aan de Eberhard Karls Universität Tübingen en is projectleider aan het Zentrum für Zeithistorische Forschung Potsdam. Ze leidt momenteel een onderzoeksgroep met het thema 'Die lange Geschichte der „Wende“. Lebenswelt und Systemwechsel in Ostdeutschland'. Hier

onderzoeken historici in gesprek met *Zeitzeugen* de alledaagse veranderingen in Oost-Duitsland voor en na 1989.

Bernd Florath was actief in de Oost-Berlijnse burgerrechtenbeweging en werd in 1990 woordvoerder van Neues Forum. Als historicus was hij verbonden aan de Humboldt-Universität en de BStU, die de archieven van de Oost-Duitse geheime dienst de Stasi beheert. Nu werkt hij bij de Robert-Havemann-Gesellschaft, het archief van de DDR-oppositie. Zijn onderzoek gaat onder andere over het thema oppositie en verzet in de DDR 1949-1989.

Christina Morina is hoogleraar Zeitgeschichte aan de Universiteit Bielefeld. Tot de zomer van 2019 was ze als wetenschappelijk medewerker verbonden aan het Duitsland Instituut Amsterdam. In 2019 verscheen 'Zur rechten Zeit. Wider die Rückkehr des Nationalismus', dat ze samen met historici Norbert Frei, Franka Maubach en Maik Tändler schreef. Zij beschrijven daarin rechts-radicalisme en vreemdelingenhaat in West-Duitsland, de DDR en in het herenigde Duitsland. Momenteel werkt ze aan een boek over de politieke cultuurgeschiedenis in Duitsland sinds 1980. Morina groeide op in de voormalige DDR.

Lukas Rietzschel publiceerde in 2018 zijn veelbesproken debuutroman 'Mit der Faust in die Welt schlagen', een coming-of-age verhaal over 2 broers die in het Oost-Duitse Saksen opgroeien en onder invloed raken van neonazi's. Rietzschel groeide op in Saksen en studeerde Politicologie en Germanistiek in Kassel (Hessen). Tegenwoordig woont hij in Görlitz (Saksen) en heeft daar een literatuur- en debatcentrum opgezet.

Peter Tetteroo is televisiejournalist, filmmaker en winnaar van een Emmy Award. Eerder werkte hij voor 'Brandpunt', 'Netwerk', 'Profiel' en 'EenVandaag'. Op 9 november 1989 was hij voor 'Brandpunt' in Berlijn om een reportage te maken over de onrust in de DDR, niet vermoedend dat op die dag de Muur zou vallen.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/de-staat-van-duitsland-2019>